

PATVIRTINTA
Kalvarijos vaikų lopšelio-darželio „Žilvitis“
direktorius 2017 m. gegužės 17 d.
įsakymu Nr. V-68

PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO KALVARIJOS VAIKŲ LOPŠELYJE-DARŽELYJE „ŽILVITIS“ TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Kalvarijos vaikų lopšelyje-darželyje „Žilvitis“ tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – padėti lopšelyje-darželyje užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Aprašas nustato patyčių stebėsenos, informavimo, patyčių prevencijos ir intervencijos planavimo vykdymą Kalvarijos vaikų lopšelyje-darželyje „Žilvitis“.

3. Aprašas parengtas, vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis LR ŠMM ministro 2017m. kovo 22d. įsakymu Nr. V-190, Patyčių prevencijos vykdymo Kalvarijos savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu Kalvarijos savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 30d. sprendimu Nr. T-53.

4. Aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti, nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės, tautinės, rasinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas lopšelio-darželio atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, tėvai (globėjai, rūpintojai), pastebėję ar sužinoję apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ir patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Visi įstaigos bendruomenės nariai (vaikai, vadovai, pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) supažindinami su lopšelio-darželio patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. fizinės patyčios (smurtas): mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje, patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir/ar informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti asmenį, pakenkti jo reputacijai ir/ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

6.2. patyčias patiriantis vaikas, iš kurio yra tyčiojamas;

6.3. besityčiojantysis – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.4. patyčias patiriantis suaugęs, vadovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi vaikas ar kitas suaugęs asmuo;

- 6.5. patyčių stebėtojas – vaikas ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias;
- 6.6. patyčių prevencija ir intervencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis įstaigos bendruomenės narių (vaikų, vadovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
- 6.7. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos lopšelyje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.
7. Aprašas parengtas, vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Kalvarijos savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA, INFORMAVIMAS, PREVENCIJOS PLANAVIMAS LOPŠELYJE-DARŽELYJE

8. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais lopšelio-darželio vadovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas nedelsiant:
- 8.1. įsikiša, įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
- 8.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, lopšelio-darželio vaikų elgesio taisykles, teises ir pareigas;
- 8.3. esant pagalbos vaiko ar mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar lopšelio-darželio darbuotojus bei dirbantį visuomenės sveikatos priežiūros specialistą) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 8.4. informuoja grupės pedagogą, socialinį pedagogą, lopšelio-darželio direktorių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;
- 8.5. jei informuoja Vaiko gerovės komisijos pirmininką, socialinį pedagogą ar direktorių apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias, kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr.1).
9. Lopšelio-darželio vadovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai, atliekami nedelsiant, įtarus ir/ar pastebėjus kibernetinėje erdvėje patyčias ar gavus apie jas pranešimą:
- 9.1. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių kibernetinėms patyčioms sustabdyti;
- 9.2. įvertina grėsmę vaikui, jo sveikatai ir esant poreikiui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar lopšelio-darželio darbuotojus bei lopšelyje-darželyje dirbantį visuomenės sveikatos priežiūros specialistą) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 9.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;
- 9.4. informuoja grupės pedagogą, socialinį pedagogą, lopšelio-darželio vadovą apie kibernetines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją).
10. Grupės pedagogas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, organizuoja pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia vaikų tėvus dalyvauti pokalbiuose.
11. Grupės pedagogas, nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniam patyčių atvejui:
- 11.1. užpildo lopšelyje-darželyje nustatytą pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr.1);
- 11.2. užpildytą pranešimo formą perduoda lopšelio-darželio vaiko gerovės komisijai ir/ar socialiniam pedagogui;
- 11.3. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su Vaiko gerovės komisijos pirmininku, ar socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius.

12. Lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:
- 12.1. numato veiksmų planą (priedas Nr. 2) supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
- 12.2. informuoja apie esamą situaciją lopšelio-darželio vadovą, Kalvarijos savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos ir Švietimo ir ugdymo skyrius;
- 12.2. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos vertinimui.
13. Užpildytą formą priėmęs asmuo (VGK pirmininkas ar socialinis pedagogas), registruoja Smurto/patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 3), (žurnalas laikomas VGK pirmininko kabinete).
14. Vaikui pasityčiojus iš pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, privalo informuoti lopšelio-darželio vadovą, kuris imasi Lopšelio-darželio tvarkos apraše ar kituose įstaigos dokumentuose numatytų veiksmų.
15. Lopšelio-darželio vadovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turi nedelsiant informuoti lopšelio-darželio vadovą (jo nesant, vadovo pavaduotoją), kuris imasi Lopšelio-darželio tvarkos apraše ar kituose įstaigos dokumentuose numatytų veiksmų.
16. Lopšelio-darželio vadovas (jo nesant, vadovo pavaduotojas), sužinojęs apie lopšelio-darželio darbuotojo patiriamas patyčias arba lopšelio-darželio darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Lopšelio-darželio tvarkos apraše. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus lopšelis-darželis informuoja kompetentingas valstybės ir Kalvarijos savivaldybės institucijas.
17. Visiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelyje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.
18. Patyčių prevencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio-darželio vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, grupių pedagogai, o ją vykdo visi bendruomenės nariai.
19. Lopšelio-darželio vadovas yra atsakingas už Lopšelio-darželio tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą. Socialinė pedagogė atsakinga už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio įstaigos patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių plano parengimą, pristatymą bendruomenei ir vykdymą.
20. Patyčių prevencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja lopšelio-darželio Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, socialinė pedagogė, kuris kasmet:
- 20.1. inicijuoja anoniminę vaikų, tėvų ir pedagogų apklausą ir apibendrina apklausos rezultatus;
- 20.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių pedagogų dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);
- 20.3. vadovaujantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos priemonių planą;
- 20.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje ir teikia įstaigos vadovui siūlymus dėl šios veiklos, pedagogų kvalifikacijos tobulinimo;
- 20.5. teikia siūlymus vadovui dėl Lopšelio-darželio tvarkos aprašo tobulinimo;
- 20.6. atlieka kitus Lopšelio-darželio patyčių prevencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
21. Grupės pedagogai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis, smurtu.

III. SAUGIOS APLINKOS KŪRIMAS

22. Saugios aplinkos lopšelyje-darželyje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: lopšelio-darželio veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių

kompetencijų ugdymą, pozityvaus lopšelio-darželio mikroklimato kūrimą, vaikų pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau - tėvai) įtraukimą / įsitraukimą.

23. Lopšelio-darželio direktorius atsako už sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką lopšelyje-darželyje. Saugios ir palankios vaikams aplinkos kūrimu rūpinasi lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija.

24. Lopšelis-darželis puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų lopšelio-darželio darbuotojų elgesys ir veikla.

25. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

25.1. nuoseklus ir reguliarus vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas: nuosekliai ir reguliariai ugdomi vaikų savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

25.2. vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas:

25.2.1. sudarant lopšelyje-darželyje sąlygas kiekvienam mokiniui nuolat dalyvauti bent vienoje nuosekloje, ilgalaikėje socialinėje ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje, apimančioje smurto, alkoholio, tabako ir psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevenciją, sveikos gyvensenos skatinimą.

25.2.2. integruojant į vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas;

25.3. pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

26. Pozityvaus lopšelio-darželio mikroklimato kūrimas:

26.1. lopšelio-darželio bendruomenės narių santykiai: lopšelyje-darželyje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo lopšelio-darželio bendruomenei jausmai;

26.2. pozityvaus lopšelio-darželio mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas, susidedantis iš nuoseklių penkių etapų:

26.2.1. esamos situacijos įvertinimo: lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi lopšelio-darželio veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, lopšelio-darželio bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

26.2.2. lopšelio-darželio bendruomenės narių sąmoningumo didinimo ir įsitraukimo: pozityvaus lopšelio-darželio mikroklimato kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi lopšelio-darželio vadovas, lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tariantis;

26.2.3. tinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių (taip pat ir prevencinių programų įgyvendinimo) mikroklimatui gerinti planavimo: numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės (toliau –Priemonės), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

26.2.4. priemonių įgyvendinimo: lopšelio-darželio darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas Priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja socialinis pedagogas;

26.2.5. priemonių veiksmingumo vertinimo: analizuojami pasiekti rezultatai, sėkmės veiksniai ir trukdžiai, numatomos galimybės tobulinti Priemones.

27. Vaikų pozityvių vertybių formavimas:

27.1. vaikų dalyvavimas gerinant lopšelio-darželio mokymo(si) aplinką: vaikai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų lopšelio-darželio mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškumas, vaikų saviraiškų dalyvavimas prasmingose veiklose;

27.2. dalyvavimas vietos bendruomenės veikloje: sudaromos galimybės ir skatinamas vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (pvz., dalyvavimas pilietinėje, socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje ir kt.).

28. Tėvų įtraukimas/įsitraukimas:

28.1. tėvų aktyvumo skatinimas: skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią mokymo(si) aplinką lopšelyje-darželyje, įtraukiant juos į Priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą lopšeliui-darželiui vietos bendruomenėje;

28.2. tėvų konsultavimas, informavimas: vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos lopšelyje-darželyje kūrimo klausimais.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ir juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

30. Lopšelio-darželio vadovas metinėje veiklos ataskaitoje Kalvarijos savivaldybės tarybai pateikia informaciją apie šio Aprašo įgyvendinimą, lopšelyje-darželyje naudojamas aktyvias patyčių prevencijos priemones ir nustatytus patyčių atvejus bei į juos reaguojant atliktus veiksmus.

PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

Pranešimo data

Ugdymo įstaigos pavadinimas Kalvarijos vaikų lopšelis-darželis „Žilvitis“

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

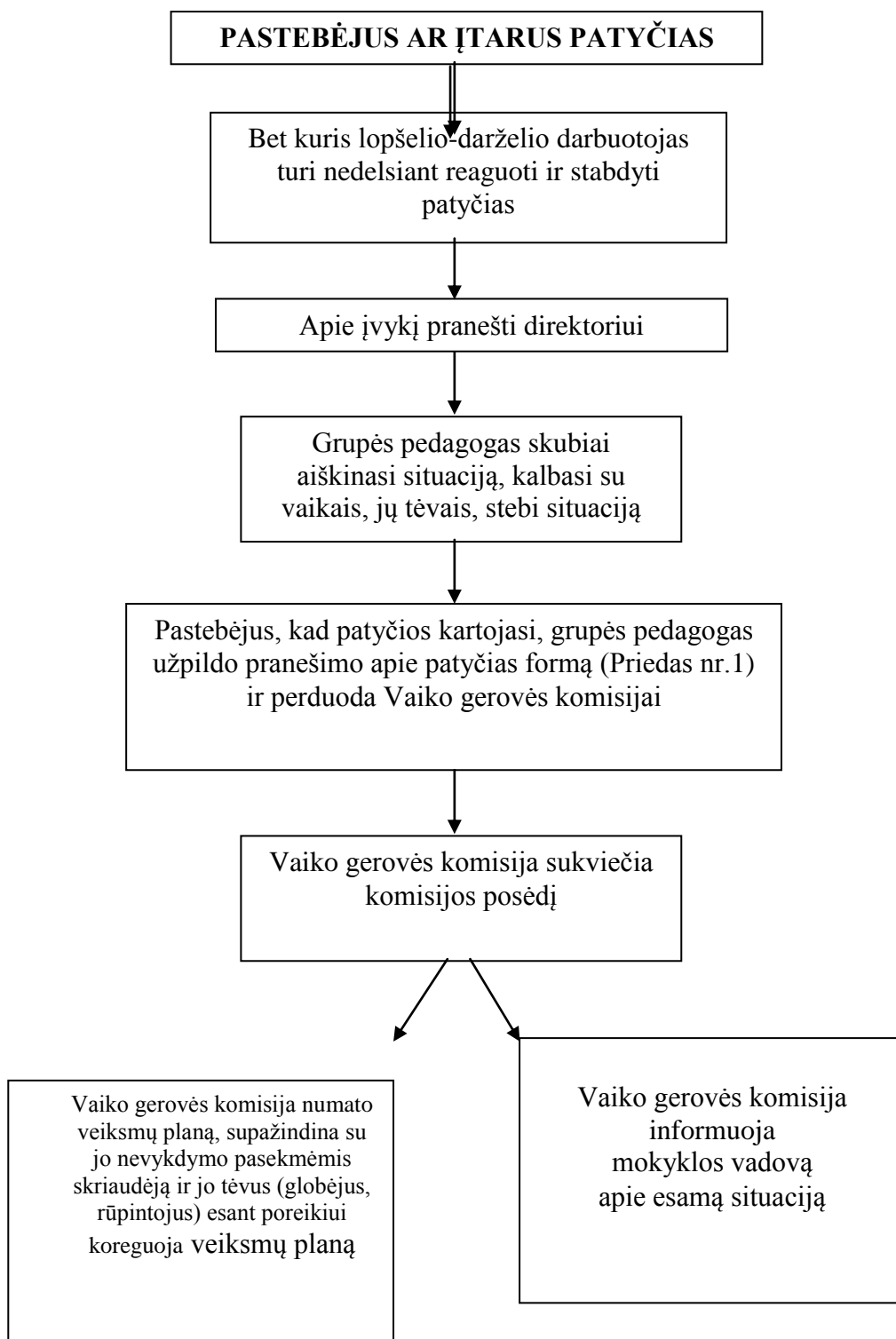
Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

užpildžiusio asmens vardas, pavardė

parašas

REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo
 Kalvarijos vaikų lopšelyje-darželyje „Žilvitis“
 tvarkos aprašo
 3 priedas

SMURTO/PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

Eil. Nr.	Data	Pranešėjo, pareigos, vardas, pavardė	Smurto ir patyčių pobūdis F, Ž, K, S	Smurtą patiriantis asmuo V, S	Smurtaujantis asmuo V,S	Pastabos

F- fizinės
 Ž- žodinės
 K- kibernetinės
 S-socialinės

V- vaikas
 S- suaugęs bendruomenės narys